
Školství čekají velké změny

Školství čekají velké změny

26.08.2010, E15, Alena Adámková

Školství v příštích letech radikálně změní svou podobu. Nový ministr školství Josef Dobeš chce pokračovat v reformách, které připravovala jeho předchůdkyně Miroslava Kopicová. Bude se například povinně maturovat z matematiky, univerzity budou rozděleny na tři typy a bude se na nich platit školné. Reformy čekají i na odborné školství.

Českému státu hrozí ztráta konkurenceschopnosti, protože má stále méně technicky vzdělaných odborníků, které nutně potřebuje jak výzkum a vývoj, tak výroba. Bez nich není možné vybudovat takzvanou znalostní ekonomiku založenou na produkci s vysokou přidanou hodnotou.

Proto skupina odborníků sdružená v instituci POPR připravila ještě za Topolánkovy a Fischerovy vlády rozsáhlou školskou reformu, jejímž cílem je právě příprava takových odborníků, kteří by mohli přeměnit Českou republiku ve skutečnou průmyslovou velmoc. Na ni chce navázat i nový ministr školství Josef Dobeš. "Reforma sektoru terciárního vzdělávání (takzvaných vysokých a vyšších odborných škol) musí být uskutečněna, je to ostatně i v programovém prohlášení vlády. Cílem této reformy je diverzifikace systému terciárního vzdělávání a zvýšení jeho kvality. To by mělo přispět i k lepší uplatnitelnosti absolventů na trhu práce," vysvětluje Dobeš.

Podle skupiny POPR, v níž zasedají ekonomové, průmyslníci, politologové a akademici, už se totiž nelze spoléhat jen na daňové prázdny a levnou pracovní sílu. To už zahraniční firmy neosloví. "Stali jsme se nejdražší ekonomikou v regionu. Jsme čtyřikrát dražší než Čína a dvakrát dražší než země Balkánu," řekla časopisu Týden exministrny školství Miroslava Kopicová s tím, že Česko se musí přeměnit z levných montážních závodů na výzkumnou velmoc. A stejně jako bohaté západoevropské státy začít přesouvat hůře placené manuální práce dál na východ. To se však neobejde bez kvalitnějšího školství, výzkumu a průmyslových inovací.

Co čeká vysoké školy

Podle navržené reformy bude univerzit méně, budou ale kvalitnější. Školy se totiž rozdělí na výzkumné, vzdělávací a profesní. V oblasti aplikovaného výzkumu budou spolupracovat s firmami.

Studium ale už nebude zadarmo. Školné ostatně doporučuje vládě Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). "České vysoké školy jsou příliš těžkopádné a uzavřené. Žijí jen z peněz, které jim posílá stát, a to podle toho, kolik studentů zasedá v přednáškových sálech. Nic je tak nemotivuje zlepšit kvalitu výuky," uvedl americký expert Thomas Weko z OECD.

Platit by se mělo začít zhruba za tři roky, jeho výše se bude lišit podle oboru. Studia humanitní budou pravděpodobně levnější než studia medicíny či techniky. Cena se bude pohybovat mezi pěti až deseti tisíci korunami za semestr. Týkat by se to ovšem mělo jen těch mladých lidí, kteří na univerzity nově nastoupí. Stávajících vysokoškoláků se změna nedotkne. Vláda premiéra Jana Fischera už půdu pro školné připravila: schválila systém studentského spoření, grantů a půjček. Právě tím pravicové strany zavedení školného podmiňovaly. Návrh vypracoval sociolog Petr Matějů.

Povinná maturita z matematiky

Reformy ale nezasáhnou jen univerzity. Změny nastanou i na školách základních a středních. Údajně by vysokým školám měl z jistého hlediska odlehčit dlouho diskutovaný projekt státních maturit, v podstatě by se tíha výběru schopných studentů měla přenést na střední školy. První krok už nastal. Nedávno vládou prošel návrh předložený ministrem Josefem Dobešem. "Návrh obsahuje velmi zlevněnou variantu realizace státní maturity oproti stávajícím ročním nákladům," uvedl pro E15 ministr.

Srovnávací zkoušky už na základních školách

Jen pro zajímavost. Jednotná zkouška však nečeká v příštích letech jen středoškoláky, ale i žáky základních škol. Na konci pátého a devátého ročníku ZŠ by se totiž všichni žáci měli podrobit takzvaným srovnávacím zkouškám. Zřejmě budou z češtiny, matematiky, cizího jazyka a dějepisu. Školy, které v nich uspějí, dostanou více peněz. Poprvé by se měly konat v roce 2012. A pak už každoročně - vždy na jaře. Budou povinné a už teď se jim začalo přezdívat malé

maturity. Zkoušky ukážou, kolik žáků má podprůměrné znalosti a v čem by měli přidat, ale také to, která škola by měla "přidat". Jako politici hledají "standard" ve zdravotnictví, zavede se i termín "školský standard" a právě z něj budou žáci zkoušku skládat. Dobeš chce standard určit už v roce 2011, tedy o rok dříve, než se zkoušky zavedou.

Právě myšlenka srovnávacích zkoušek je totiž velmi důležitá, neboť právě od ní se budou do budoucna odvíjet hodnocení absolventů základních škol, a tím tedy i kvality výuky profesorů. Kantor, který vyučuje svědomitě, na hodiny se připravuje a průběžně se vzdělává, by měl pobírat vyšší celkový plat díky vyšším odměnám nežli kantor, který své žáky odbývá.

Alena Adámková